

Nr 59.*Bevillningsutskottets betänkande angående beräkning av bevillingarna för budgetåret 1948/49, m. m.*

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillingarnas belopp för budgetåret 1948/49 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1948 (Bilaga 1 till 1948 års statsverksproposition: Inkomster å driftbudgeten) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å driftbudgeten för budgetåret 1948/49 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält riksräkenskapsverkets skrivelse den 4 december 1947 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit riksdagen besluta, att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1948 utgå med en och en halv promille.

Statsverkspropositionen har, såvitt angår det promilletal varmed skogsvårdsavgiften skall för år 1948 utgå, hänvisats till bevillningsutskottet.

I en den 28 maj 1948 dagtecknad proposition nr 286 angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1948/49 har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående grunderna för uttagande av skatt å inkomst och förmögenhet för samma budgetår m. m.

Sistnämnda proposition har såvitt angår det procenttal varmed statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1948/49 hänvisats till bevillningsutskottet samt i övrigt dels till statsutskottet dels ock till jordbruksutskottet.

I det i statsverkspropositionen intagna förslaget till beräkning av inkomsterna å driftbudgeten under budgetåret 1948/49 äro bevillingarna i överensstämmelse med departementschefens förslag beräknade till följande belopp:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Preliminär skatt å inkomst och förmögenhet		
m. m.	2 000 000 000	
Kupongskatt	5 800 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Skogsvårdsavgifter	4 500 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	150 000	
Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtens- skapsskatt	75 000 000	
Lotterivinstskatt	25 000 000	
Omsättnings- och expeditionsstämplor m. m.	50 000 000	2 161 450 000
Automobilskattemedel:		
Fordonskatt	80 000 000	
Bensinskatt	130 000 000	210 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	220 000 000	
Varuskatt	100 000 000	
Trafikskatt	32 000 000	
Accis å silke	3 500 000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror..	18 000 000	
Skatt å kaffe	11 000 000	
Tobaksskatt	370 000 000	
Brännvinstillverkningskatt	21 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandels- bolag	27 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhan- delsbolag	30 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å sprit- drycker	375 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å vin..	30 000 000	
Maldrycksskatt	50 000 000	
Skatt å läskedrycker	18 000 000	
Statlig nöjesskatt	17 000 000	1 322 500 000
Särskild konsumtionsbeskattning		450 000 000
Postverket (överskott)		15 000 000

Beträffande riksstatsförslaget inkomstsida och beräkningen av de särskilda inkomstitlarna har *departementschefen* i statsverkspropositionen lämnat följande redogörelse:

De totala statsintäkterna under budgetåret 1948/49 ha av riksräkenskapsverket uppskattats till 4 248 miljoner kronor, innebärande en ökning i förhållande till de å gällande riksstat uppförda inkomstbeloppen med 73 miljoner kronor men en minskning med 103 miljoner kronor vid jämförelse

med det av riksräkenskapsverket beräknade utfallet av inkomsterna å riksstaten för löpande budgetår. Skatteintäkterna beräknas i förhållande till gällande riksstat stiga från 3 605 till 3 694 miljoner kronor eller med 89 miljoner kronor, medan inkomsterna av uppörd i statens verksamhet beräknas öka med 5 miljoner kronor samt folkpensionsavgifterna med 20 miljoner kronor. Däremot beräknas en minskning i förhållande till gällande riksstat av diverse inkomster med 17 miljoner kronor samt av inkomsterna av statens kapitalfonder med 24 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för nästa budgetår visar i övrigt följande mera framträdande förändringar i förhållande till gällande riksstat.

I fråga om skatterna beräknas preliminär skatt å inkomst och förmögenhet öka med 100, arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt med 25 samt varuskatt med 10 miljoner kronor. Å andra sidan bortfaller krigskonjunkturskatten, som i gällande riksstat upptagits med 10 miljoner kronor, och beräknas automobilskattemedlen nedgå med 35 miljoner kronor.

Mina beräkningar utmynna alltså i en uppräknig av den av riksräkenskapsverket till 4 248 miljoner kronor beräknade totalinkomsten till 4 269 miljoner kronor. I detta belopp ingå icke de höjningar i vissa konsumtions-skatter m. fl. inkomster, som beröras i det följande.

Såsom riksräkenskapsverket framhållit, måste beträffande åtskilliga inkomsttitlar en viss osäkerhet vidlåda de inkomstberäkningar, som nu kunna göras. Med hänsyn härtill och till det läge, i vilket frågan om vissa höjningar i den indirekta beskattningen för närvarande befinner sig, förutsätter jag, att inkomstberäkningarna senare under riksdagen underkastas en allmän översyn. Det nu framlagda förslaget är alltså endast preliminärt.

Den 28 november 1947 erhöi jag Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda utredningsmän att biträda med utredning av frågan om skärpning av den indirekta beskattningen. De med stöd härav tillkallade utredningsmännen — 1947 års konsumtionsskatteberedning — ha i ett den 20 december 1947 dagtecknat yttrande framlagt vissa förslag rörande höjda indirekta skatter m. m. De skattehöjningar m. m., beträffande vilka jag senare i dag, med utgångspunkt från vad majoriteten inom beredningen förordat, föreslår propositioner till riksdagen, äro beräknade att medföra en sammanlagd inkomstökning av i runt tal 400 miljoner kronor för nästa budgetår. Härav belöpa omkring 350 miljoner kronor på beskattning av tobaksvaror, spritdrycker, vin, maldrycker och läskedrycker samt på nöjesskatt, varuskatt och fordons- och drivmedelsskatter, medan omkring 50 miljoner kronor belöpa på totalisator-, tips- och lotterimedel. Dessa belopp böra inberäknas i riksstatsförslaget för nästa budgetår. Emellertid har beredningen att i fortsättningen undersöka ytterligare vissa frågor rörande indirekt beskattning. I avvaktan på resultatet av dessa undersökningar förordar jag, att den sammanlagda merinkomsten av de i förevarande sam-

manhang ifrågakommande skattehöjningarna tills vidare beräknas till 100 miljoner kronor utöver nyssnämnda belopp av 350 miljoner kronor eller till 450 miljoner kronor, vartill skulle komma 50 miljoner kronor för ökade totalisator-, tips- och lotterimedel.

Frågan om sättet för infogande i riksstaten av de ifrågavarande inkomsthöjningarna inrymmer olika spørsmål som behöva närmare övervägas i anslutning till resultatet av konsumtionsskatteberedningens fortsatta arbete och den i det föregående berörda översyn av inkomstberäkningarna som senare torde få äga rum. Jag förordar därför, att för inkomsthöjningarna i riksstatsförslaget preliminärt beräknas två särskilda inkomstitlar, den ena som en undertitel under den gemensamma skattetiteln och den andra som en undertitel under den gemensamma titeln diverse inkomster.

Till den förut angivna inkomstsumman 4 269 miljoner kronor kommer alltså summan av nämnda två preliminära inkomstitlar, 500 miljoner kronor, varför slutsumman på riksstatsförslagets inkomstsida blir 4 769 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverkets beräkning av de särskilda inkomstitlarna.

Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse. Riksräkenskapsverket föreslår, att inkomstiteln krigskonjunkturskatt uteslutes och att ännu utgående sådan skatt överföres till titeln övriga diverse inkomster. Enligt riksräkenskapsverket bör vidare inkomstiteln arvsskatt och gåvoskatt med hänsyn till den nya kvarlåtenskapsskatten rubriceras arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt.

I fråga om preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. har riksräkenskapsverket verkställt beräkning av preliminärskatten för såväl budgetåret 1947/48 som 1948/49. Ämbetsverket framhåller, att för bedömandet av utfallet av inkomstiteln är väsentligt avgörande det vid den årliga taxeringen framkommande underlaget för den statliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningen. Det gällde alltså att med utgångspunkt från de kända uppgifterna om detta skatteunderlag vid de senast verkställda taxeringarna söka bilda sig en uppfattning om skatteunderlagets utveckling t. o. m. den tidsperiod, som enligt den nya uppborädsförordningen vore bestämmande för de skattebelopp, vilka kunde väntas inflyta under ifrågavarande budgetår.

Riksräkenskapsverket har verkställt en analys av utfallet av taxeringarna till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för verksamhetsåren 1943, 1944, 1945 och 1946 (motsvarande taxeringsåren 1944, 1945, 1946 och 1947). Vid granskning av siffermaterialet konstateras, att de särskilda inkomstkällornas överskott i regel visat betydligt större stegring från år 1945 till år 1946 än vad som var fallet mellan de föregående åren. En jämförelse beträffande fysiska personer av de särskilda inkomstkällornas överskott mellan åren 1943 och 1946 visar, att inkomsten av jordbruksfastighet ökat med 32,9 procent, inkomsten av rörelse m. m. med 49,7 procent och inkomsten av tjänst

eller tillfällig förvärvsverksamhet med 32,8 procent. Den samlade inkomsten för fysiska personer efter vederbörliga avdrag har under dessa tre år stigit med sammanlagt 34,1 procent. Aktiebolagen, vilkas huvudsakliga inkomstkälla redovisas som inkomst av rörelse, utvisa en inkomststegring under samma tid med 98,9 procent. Från 1943 till 1944 minskade aktiebolagens taxerade belopp med 6 procent, medan sedermera inträtt en ökning från år till år med 23,5 procent under 1945 och 71,7 procent under 1946. För övriga skattskyldiga har inkomsten efter gjorda avdrag under de tre här avsedda åren stigit med sammanlagt 25,0 procent. Det totala taxerade beloppet har år 1946 stigit med 22,3 procent i förhållande till 1945. Motsvarande stegring från 1943 till 1944 var 4,1 procent och från 1944 till 1945 9,3 procent.

På grund av i skrivelsen redovisade antaganden om inkomstutvecklingen för olika grupper av skattskyldiga uppskattar riksräkenskapsverket utfallet av inkomsttiteln preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. för innevarande budgetår till i runt tal 2 000 miljoner kronor.

Till grund för beräkningen av utfallet av preliminärskatttiteln för nästa budgetår har riksräkenskapsverket lagt vissa antaganden rörande den fortsatta utvecklingen av skatteunderlaget intill maj månad 1949. Vad beträffar fysiska personer innebära dessa antaganden i huvudsak, att inkomsterna av jordbruksfastighet icke komma att mera avsevärt understiga 1946 års nivå, att inkomst av rörelse för år 1948 och närmaste tiden därefter kommer att uppvisa en icke oväsentlig nedgång, att lönesumman för år 1947 kommer att utvisa en stegring med 15 procent i jämförelse med år 1946, samt att för år 1948 en viss stegring av den samlade inkomsten av arbetsanställning utöver 1947 års nivå kommer att inträda.

Med utgångspunkt från dessa antaganden beräknar riksräkenskapsverket skatteunderlaget för nästa budgetår för fysiska personer, som preliminärbeskattas genom A-skatt, till i runt tal 12 400 miljoner kronor samt det skatteunderlag, som beskattas genom B-skatt, till omkring 2 700 miljoner kronor. Den totala taxerade inkomsten under budgetåret 1948/49 för fysiska personer beräknas sålunda till 15 100 miljoner kronor. Efter omräkning med hänsyn till skatteomläggningen fr. o. m. den 1 januari 1948 beräknar riksräkenskapsverket den sammanlagda skatten för fysiska personer till 1 350 miljoner kronor. Ämbetsverket har härvid förutsatt, att den statliga inkomstskatten för fysiska personer även efter den 1 juli 1948 skall utgå med 100 procent av grundbeloppet.

I fråga om aktiebolagen beräknar riksräkenskapsverket, att vinstresultaten under verksamhetsåren 1947 och 1948 komma att understiga vinstresultaten under år 1946 med 10 resp. 20 procent. För år 1948 räknas med ett skatteunderlag på i runt tal 1 620 miljoner kronor, vilken inkomstnivå vid beräkningen antages gälla även för år 1949. Skatten på detta belopp utgör i runt tal 650 miljoner kronor.

För övriga skattskyldiga antages en nedgång i skatteunderlaget av ungefär samma relativa storleksordning som för aktiebolagen. Skatten beräknas under denna förutsättning till i runt tal 35 miljoner kronor.

Under uppbördsåret 1948/49 beräknas sålunda en skatteuppbörd av tillsammans 2 035 miljoner kronor. Till denna skatteinkomst skola läggas dels huvudparten av det belopp, varmed den jämlikt övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen utgående skatten för inkomstökning kan beräknas inflyta, och dels beloppet av inflytande restantier. Å andra sidan avgå nyttillkommande restantier ävensom utbetalade restitutioner. Till statsverket inflytande kommunala skatter och utbetalningar till kommunerna beräknas av riksräkenskapsverket i huvudsak uppväga varandra.

Riksräkenskapsverket framhåller, att den gjorda beräkningen av utfallet av preliminärskattetiteln i olika hänseenden är behäftad med stor osäkerhet, vilken närmast hänför sig dels till antagandena om den framtida inkomstutvecklingen, dels till de ovissa verkningarna av det nya uppbörds-systemet, dels slutligen till svårigheten att bedöma skatteutfallet enligt de nya beskattningsreglerna.

Riksräkenskapsverket — som antager, att uppbörden under inkomsttiteln preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. under nästa budgetår kommer att ligga mellan 1 900 och 2 100 miljoner kronor — förordar, att inkomsttiteln uppföres i riksstaten med 2 000 miljoner kronor.

I överensstämmelse med av överståthållarämbetet gjorda beräkningar har riksräkenskapsverket upptagit inkomsten av *k u p o n g s k a t t* för nästa budgetår till 5,8 miljoner kronor eller 0,3 miljon kronor mera än innevarande budgetår.

Riksräkenskapsverket har upptagit *u t s k i f t n i n g s s k a t t* och *e r s ä t t n i n g s s k a t t* för budgetåret 1948/49 till oförändrat belopp, 1 miljon kronor. Verket har därvid förutsatt, att befrielse medges från den utskiftningsskatt, uppgående till 27 å 28 miljoner kronor, som kommer i fråga när de till trafikförvaltningen Göteborg—Dalarna—Gävle anslutna företagen införlivas med statens järnvägar.

Inkomsttiteln *s k o g s v å r d s a v g i f t e r* har för innevarande budgetår i riksstaten upptagits med 4,5 miljoner kronor. Enligt förordningen om skogsvårdsavgift (SFS 1946: 324) skall sådan avgift erläggas för jordbruksfastighet, vilken vid fastighetstaxering åsatts särskilda värden för skogsmark och växande skog, och utgå med högst en och en halv promille av summan av nämnda värden. För varje år bestämmes med vilket promilletal avgiften skall utgå. I skrivelse den 23 oktober 1947 har skogsstyrelsen upptagit de taxeringsvärden, på vilka avgift beräknas, till 3 miljarder kronor och räknat med samma promillesats som för löpande budgetår, eller en och en halv promille. Riksräkenskapsverket har med utgångspunkt härifrån beräknat den sammanlagda inkomsten av skogsvårdsavgiftsmedel för nästa budgetår till 4,5 miljoner kronor.

Inkomsttiteln *b e v i l l n i n g s a v g i f t e r* för särskilda förmåner och rättigheter har för innevarande budgetår i riksstaten upptagits med 200 000 kronor. Riksräkenskapsverket har för nästa budgetår beräknat inkomsterna under inkomsttiteln till 150 000 kronor.

Av generalpoststyrelsen gjorda beräkningar av inkomsterna av *a r v s-*

Lottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt sluta på 60 miljoner kronor för innevarande budgetår och 75 miljoner kronor för budgetåret 1948/49. Riksräkenskapsverket framhåller att beräkningen innefattar vissa svårigheter med hänsyn till den verkan, det nya skatteförslagets genomförande kan ha såväl i fråga om inkomsterna av den nuvarande arvs- och gåvobeskattningen som avkastningen av den nya kvarlåtenskapsskatten. Riksräkenskapsverket förordar emellertid att i riksstaten för budgetåret 1948/49 under inkomstiteln beräknas ett belopp av 75 miljoner kronor, vilket med 25 miljoner kronor överstiger beloppet i gällande riksstat för titeln arvsskatt och gåvoskatt.

Lotterivinstskatten, som för budgetåren 1945/46 och 1946/47 har uppgått till 20,8 resp. 24,3 miljoner kronor, har av riksräkenskapsverket för nästa budgetår uppskattats till 25 miljoner kronor, eller samma belopp som uppförts å innevarande års riksstat.

Inkomsterna av stämpelavgifter under inkomstiteln omsättnings- och expeditionsstämplor m. m., som i gällande riksstat uppförts med 50 miljoner kronor, beräknas av generalpoststyrelsen för löpande budgetår till 52 miljoner kronor. För budgetåret 1948/49 räknar generalpoststyrelsen däremot med väsentligt lägre uppbörd, 41 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som icke anser sig böra räkna med så stark nedgång, föreslår, att inkomstiteln upptages med oförändrat 50 miljoner kronor.

Automobilskattemedel. I gällande riksstat ha intäkterna av fordonsskatten och bensinskatten upptagits till 85 resp. 160 miljoner kronor. För fordonsskattens del har riksräkenskapsverket — under förutsättning att någon avregistrering av fordon på grund av restriktionsåtgärder med avseende å fordonstrafiken icke genomföres — ansett avkastningen under innevarande budgetår kunna beräknas till 80 miljoner kronor. Inkomstiteln har av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår uppskattats till 83 miljoner kronor, medan riksräkenskapsverket under nyss angivna förutsättning ansett den böra upptagas till 80 miljoner kronor. Enligt beräkningar av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kommer bensinskattens för budgetåren 1947/48 och 1948/49 att uppgå till 147 resp. 157 miljoner kronor. Styrelsen har härvid räknat med en förhållandevis låg bensinbesparing till följd av förbudet mot viss biltrafik under söndagar. Riksräkenskapsverket anser sig böra utgå från att planerna på en reducering av bensinkonsumtionen med 25 procent komma att realiseras. I överensstämmelse härmed och med beaktande jämväl av beräkningar från generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen har riksräkenskapsverket beräknat uppbörden av bensinskatt för budgetåret 1947/48 till 150 miljoner kronor och för budgetåret 1948/49 till 130 miljoner kronor.

Tullmedel. Inkomstiteln tullmedel, som under budgetåret 1946/47 gav en behållen intäkt av 271 miljoner kronor, är i riksstaten för löpande budgetår upptagen till 220 miljoner kronor. Vid en i november 1947 gjord beräkning har generaltullstyrelsen beräknat nettouppbörden för innevarande bud-

getår till 300 miljoner kronor och för nästa budgetår till 220 miljoner kronor. Därvid har styrelsen räknat med en av införselrestriktioner föranledd importminskning motsvarande 30 procent å importvärdet under tolv månadersperioden oktober 1946—september 1947. Vidare förutsattes, att företräde för import kommer att lämnas råvaror, halvfabrikat och andra dylika varuslag, medan nedskärningen av importen kommer att i första hand drabba mera umbärliga varor. Enär sistnämnda varuslag i regel droge högre tull än den genomsnittliga, måste den väntade minskningen i tulluppbörden komma att bli procentuellt något större än nedskärningen av importvolymen. Med utgångspunkt från dessa överväganden och enär verkan av importrestriktionerna först efter hand kunnat göra sig gällande, har riksräkenskapsverket funnit uppbörden av tullmedel kunna för innevarande och nästkommande budgetår beräknas till 290 resp. 220 miljoner kronor.

Vissa skatter å omsättningen m. m. I riksstaten för innevarande budgetår är *varuskatten*, varunder även redovisas intäkten av pälsvaruskatten samt den allmänna omsättningsskatt, som icke avvecklats fr. o. m. den 1 januari 1947, upptagen till ett belopp av 90 miljoner kronor. I anslutning till beräkningar av kontrollstyrelsen, generaltullstyrelsen och länsstyrelserna om utfallet av inkomstiteln förordar riksräkenskapsverket, att för löpande budgetår beräknas ett belopp av 125 miljoner kronor, och föreslår, att inkomstiteln i riksstaten för budgetåret 1948/49 upptages till 100 miljoner kronor.

Trafikskatten, som i riksstaten för löpande budgetår upptagits till 28 miljoner kronor, beräknas av järnvägsstyrelsen — som emellertid framhållit angelägenheten av att statens järnvägar få inräkna skatten i sina trafikinkomster — till i runt tal 30 miljoner kronor för detta och 32 miljoner kronor för nästa budgetår. Riksräkenskapsverket har anslutit sig till järnvägsstyrelsens beräkningar.

Riksräkenskapsverket har, i överensstämmelse med av generaltullstyrelsen gjord beräkning, uppskattat inkomsterna av *accis å silke*, som för löpande budgetår i riksstaten uppförts med 5 miljoner kronor, till 3,5 miljoner kronor.

Inkomstiteln *accis å margarin och vissa andra fettvaror* anser riksräkenskapsverket, med stöd av livsmedelskommissionens och kontrollstyrelsens beräkningar, böra för nästa budgetår uppföras med 18 miljoner kronor, innebärande en höjning med 4 miljoner kronor.

I nära överensstämmelse med av livsmedelskommissionen uppgjord kalkyl beräknar riksräkenskapsverket, att *skatt å kaffe* skall inflyta under löpande budgetår med 13 miljoner kronor, och föreslår, att i riksstaten för nästa budgetår inkomstiteln upptages till 11 miljoner kronor.

I gällande riksstat har *tobaksskatten* upptagits till 370 miljoner kronor, till vilket belopp skattemedel enligt beräkningar av aktiebolaget svenska tobaksmonopolet även beräknas inflyta såväl för innevarande som för nästkommande budgetår. I anslutning härtill förordar riksräkenskapsverket, att inkomstiteln upptages till oförändrat 370 miljoner kronor.

Brännvinstillverkningsskatten, som i gällande riksstat upptagits till 21 miljoner kronor, beräknas av kontrollstyrelsen inflyta med 19 miljoner kronor. För budgetåret 1948/49 har styrelsen beräknat intäkten till 21 miljoner kronor. Mot denna uppskattning har riksräkenskapsverket icke haft någon erinran.

Inkomsterna av partihandelsbolag ha för innevarande budgetår upptagits med 25 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har nu beräknat denna inkomst till 30 miljoner kronor för löpande och 27 miljoner kronor för nästkommande budgetår, vilka beräkningar riksräkenskapsverket godtagit.

Inkomsterna av detaljhandelsbolag ha i riksstaten för löpande budgetår upptagits med 45 miljoner kronor. I anslutning till av kontrollstyrelsen gjorda beräkningar uppskattar riksräkenskapsverket här avsedda inkomster för innevarande budgetår till 43 miljoner kronor och föreslår, att inkomstiteln för nästa budgetår upptages till 30 miljoner kronor. Sänkningen föranledes av antaganden om dels vissa förskjutningar i konsumtionen och dels starka utgiftstegringar för detaljhandelsbolagen till följd av löneökningar och skärpningen av den statliga aktiebolagsbeskattningen.

Omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker har i riksstaten för löpande budgetår uppförts med ett belopp av 370 miljoner kronor. Den totala inleveransen av omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker har av kontrollstyrelsen beräknats komma att under budgetåret 1947/48 uppgå till 375 miljoner kronor. För nästa budgetår har styrelsen — i betraktande av den omsvängning till ett lägre konsumtionsläge, som under sommaren 1947 tydligt framträtt inom den konjunkturkänsliga utskänkningen — i avvaktan på närmare översyn av beräkningarna vid tidpunkten för riksstatens fastställande räknat med 360 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår däremot, att förevarande inkomstitel, som under de senaste budgetåren varit i stadig stegring, upptages i riksstaten till samma belopp som beräknats inflyta under innevarande budgetår eller 375 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänkningsskatten å vin har i riksstaten för löpande budgetår upptagits till 30 miljoner kronor och torde enligt av kontrollstyrelsen nu gjorda beräkningar ge denna intäkt. Med hänsyn till den ovissa konjunkturutvecklingen har styrelsen ansett inkomsterna för nästa budgetår böra tills vidare upptagas med 25 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som beräknat inkomsterna för budgetåret 1947/48 till 30 miljoner kronor, har för nästa budgetår räknat med oförändrat belopp, 30 miljoner kronor.

Malt drycksskatten, som i gällande riksstat upptagits till 50 miljoner kronor, beräknas av kontrollstyrelsen inflyta med 52 miljoner kronor, till vilket belopp styrelsen uppskattat inkomsten jämväl för nästa budgetår. Riksräkenskapsverket har beräknat inkomsterna av skatten för löpande budgetår till 52 miljoner kronor men ansett sig böra räkna med något lägre inkomster under nästa budgetår och föreslår, att inkomstiteln upptages till 50 miljoner kronor.

I gällande riksstat har under skatt å läskedrycker upptagits 15 miljoner kronor. Inkomsten beräknas nu av kontrollstyrelsen till avrundat 20 miljoner kronor, mot vilken beräkning riksräkenskapsverket intet haft att erinra. För nästa budgetår räknar kontrollstyrelsen med oförändrad intäkt, 20 miljoner kronor, medan riksräkenskapsverket anser inkomstposten böra upptagas till 18 miljoner kronor.

Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter beräknas inkomsten å titeln statlig nöjesskatt, som i riksstaten för löpande budgetår upptagits till 18 miljoner kronor, komma att uppgå till 17 miljoner kronor under budgetåret 1947/48 och obetydligt lägre belopp under budgetåret 1948/49. Riksräkenskapsverket beräknar uppbördens av skatten för innevarande budgetår till 17 miljoner kronor och föreslår att inkomstposten för nästa budgetår upptages till likaledes 17 miljoner kronor.

Statens affärsverksfonder. I riksstaten för löpande budgetår äro överskotten av statens affärsverksfonder upptagna till sammanlagt 165 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar emellertid att, även om hänsyn tagges till föreslagna taxehöjningar, endast 98,5 miljoner kronor skola komma att inflyta under detta budgetår och 135 miljoner kronor under nästa budgetår.

Postverkets inlevererade överskott 1946/47 uppgick till cirka 39 miljoner kronor och har i gällande riksstat upptagits till 30 miljoner kronor. Enligt generalpoststyrelsens beräkningar torde postverkets rörelse komma att visa underskott för löpande budgetår med 1,6 miljoner kronor och för nästkommande budgetår med 7,9 miljoner kronor, allt under förutsättning av oförändrade portosatser.

Vid beräkningen av inkomsterna har generalpoststyrelsen emotsett en ökning från budgetåret 1946/47 till budgetåret 1947/48 med cirka 1,2 miljoner kronor samt från sistnämnda budgetår till budgetåret 1948/49 med inemot 2,2 miljoner kronor, varigenom de sammanlagda bruttoinkomsterna för nästkommande budgetår skulle uppgå till cirka 212,4 miljoner kronor. Häremot skulle emellertid svara driftskostnader, uppgående till 220,3 miljoner kronor, vilket innebär en ökning i jämförelse med budgetåret 1946/47 av 46,6 miljoner kronor och i jämförelse med innevarande budgetår av 8,5 miljoner kronor. Ökningen är huvudsakligen betingad av den år 1947 genomförda löne- och pensionsregleringen.

Styrelsen har med hänsyn till de beräknade underskotten hos Kungl. Maj:t gjort framställning om vissa portohöjningar — dock ej beträffande brevportot — avsedda att träda i kraft den 1 mars 1948. Styrelsen räknar med att, om dessa höjningar komma till stånd, under löpande budgetår till statsverket kunna inleverera sammanlagt cirka 12 miljoner kronor. Under samma förutsättning beräknas för budgetåret 1948/49 uppkomma ett inkomstöverskott av 14 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket erinrar om att med de föreslagna taxehöjningarna

endast kommer att uppnås den inkomstnivå, som för postverkets olika rörelsegrenar kan anses vara ekonomiskt betingad. Postverkets inkomster hade emellertid karaktären av bevillning och taxorna hade därför hittills regelmässigt fixerats vid en nivå som gäve staten högre inkomst än som enbart ur affärsmässiga synpunkter skulle anses vara motiverad. Om postverket även i fortsättningen skulle kunna lämna en inkomst, som svarade mot de överskott som tidigare erhållits från postverket, torde även en höjning av brevportot vara erforderlig.

Riksräkenskapsverket, som emellertid icke ansett sig böra räkna med högre inkomster än de, som kunna erhållas, därest de av generalpoststyrelsens ifrågasatta höjningarna genomföras, har beräknat inkomsterna av postverket för budgetåret 1947/48 till 12 miljoner kronor och för budgetåret 1948/49 till i runt tal 15 miljoner kronor.

Beräkningen i riksstatsförslaget av de särskilda inkomstitlarna.

Beträffande uppställningen under riksstatens inkomstsida förordar jag följande ändringar. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag bör titeln krigskonjunkturskatt utgå och ännu utgående sådan skatt överföras till titeln övriga diverse inkomster. Titeln arvsskatt och gåvoskatt bör erhålla den av ämbetsverket föreslagna rubriken arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt. Av skäl som förut anförts bör efter tullar och acciser upptagas en preliminär ny skattetitel med bevillnings karaktär under rubriken särskild konsumtionsbeskattning.

I fråga om beräkningen av de olika inkomstitlarna ansluter jag mig, där icke annat anges i det följande, till riksräkenskapsverkets förslag.

I avvaktan på den översyn av inkomstberäkningen, som enligt vad i det föregående anförts är avsedd att företagas längre fram under riksdagen, förordar jag, att inkomstiteln preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. upptages i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag till 2 000 miljoner kronor.

Vad angår titeln utskiftningskatt och ersättningskatt har jag för avsikt att föreslå proposition till riksdagen angående befrielse från utskiftningskatt vid de till trafikförvaltningen Göteborg—Dalarna—Gävle anslutna företagens införlivning med statens järnvägar. Jag beräknar därför inkomstiteln till det av riksräkenskapsverket föreslagna beloppet 1 miljon kronor.

Jag gör i det följande hemställan om att skogsvårdsavgifterna för år 1948, liksom för år 1947, fastställas till det i förordningen om skogsvårdsavgift angivna maximitalet 1,5 promille. I enlighet härmed beräknar jag titeln skogsvårdsavgifter till av riksräkenskapsverket föreslaget belopp av 4,5 miljoner kronor.

Beräkningen av de till automobilskatte medel hörande titlarna

erbjuder i nuvarande läge avsevärda svårigheter. Jag anser emellertid riksräkenskapsverkets beräkningar, som sluta på sammanlagt 210 miljoner kronor, tills vidare böra godtagas. Senare i dag anmäler jag förslag om proposition till riksdagen angående bl. a. vissa höjningar av såväl fordonskatten som bensinskatten. Ehuru dessa höjningar böra komma vägväsendet till godo, böra de i nuvarande ekonomiska läge — liksom övriga samtidigt ifrågakommande höjningar i konsumtionsbeskattning m. m. — icke anlitas för täckning av nya eller ökade utgifter på driftbudgeten. De ha därför icke tagits i beräkning vid avvägande av väkanslagen för nästa budgetår. Tills vidare böra de inberäknas under den nya preliminära inkomstiteln särskild konsumtionsbeskattning.

Även beträffande titeln tullmedel är det svårt att nu beräkna inkomsterna för nästa budgetår. Riksräkenskapsverkets beräkning, som slutar på 220 miljoner kronor, synes böra godtagas i avvaktan på ytterligare erfarenhet.

Då jag för närvarande icke kan förorda trafikskattens borttagande, föreslår jag att titeln trafikskatt fortfarande upptages och beräknas till det av riksräkenskapsverket föreslagna beloppet, 32 miljoner kronor.

I anslutning till vad i det föregående anförts beträffande höjd indirekt beskattning förordar jag, att den nya preliminära inkomstiteln särskild konsumtionsbeskattning upptages till 450 miljoner kronor.

I propositionen nr 286 har föreslagits ny beräkning av vissa inkomstitlar. *Departementschefen* har därvid anført bl. a. följande:

I skrivelse den 15 maj 1948 har *riksräkenskapsverket* jämlikt gällande instruktioner avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomstitlarna för budgetåret 1948/49. Vid beräkningens verkställande har ämbetsverket i likhet med tidigare år från vederbörande myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomstitlarna ävensom vissa andra inkomstitlar. Ämbetsverket framhåller, att de ändringar i förhållande till ämbetsverkets tidigare beräkningar, som nu föreslås, bero till huvudsaklig del på de skattehöjningar, som beslutats vid 1948 års riksdag. I fråga om dessa höjningar har riksräkenskapsverket tagit hänsyn även till de förnyade beräkningar angående de nya skatteintäkterna, som framlagts av konsumtionsskatteberedningen i dess andra betänkande den 18 mars 1948, i vilket beredningen även framlagt förslag om införande av pappersskatt. Beträffande de olika inkomstitlarna har riksräkenskapsverket i huvudsak anført följande.

Preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. I fråga om skatteunderlaget för skatt å inkomst och förmögenhet m. m. äro ytterligare uppgifter utöver dem, för vilka ämbetsverket redogjort i sin tidigare inkomstberäkning, ännu icke tillgängliga. Vissa uppgifter angående den sannolika löneutvecklingen under år 1948 tyda dock på, att inkomsterna för fysiska personer bli något högre än riksräkenskapsverket vid upprättan-

det av sin senaste inkomstberäkning förutsatt. En ökning av skatteintäkterna har vidare inträtt med uppbördsstämman i mars, vilken är den första stämma vid vilken erlagts preliminär skatt, beräknad enligt de nya från och med den 1 januari 1948 gällande skatteförfattningarna. Nettoinkomsten skulle vid oförändrad inkomstnivå kunna för helt år beräknas bli 2 060 miljoner kronor. Emellertid är det sannolikt, att inkomstnivån under den tid, som är avgörande för uppbörden av preliminär A-skatt under budgetåret 1948/49, kommer att stiga något. Därtill kommer att den kvarstående skatt, som skall gäldas i början av år 1949, torde kunna beräknas överstiga beloppet av samtidigt återbetalad preliminärskatt, varför skatteuppbörden under första halvåret 1949 kan väntas bli högre än under första halvåret 1948. Under budgetåret 1948/49 kommer vidare att inflyta huvudparten av skatt å inkomstökning, avseende 1945 och 1946 års inkomster. Å andra sidan är emellertid att märka, att utbetalningarna till kommunerna på grund av reglerna för avräkningen mellan staten och kommunerna kunna väntas bli högre än motsvarande utbetalningar under 1948. Hur dessa faktorer närmare komma att påverka uppbördens storlek är ovisst. Riksräkenskapsverket anser sig emellertid kunna antaga, att inkomsten under förevarande inkomstitel nästkommande budgetår kommer att uppgå till mellan 2 000 och 2 200 miljoner kronor och förordar därför, att inkomstiteln preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. i riksstaten för budgetåret 1948/49 uppföres med ett från 2 000 till 2 100 miljoner kronor förhöjt belopp.

Ku p o n g s k a t t. Med utgångspunkt från uppbörden under budgetåret 1947/48 förordar riksräkenskapsverket, att inkomstiteln kupongskatt i riksstaten för budgetåret 1948/49 uppföres med 6,50 miljoner kronor mot i riksstatsförslaget beräknade 5,8 miljoner kronor.

A r v s l o t t s k a t t, g ä v o s k a t t o c h k v a r l ä t e n s k a p s s k a t t. I statsverkspropositionen beräknades denna inkomstitel till 75 miljoner kronor. För innevarande budgetår uppskattas inkomsterna under förevarande titel uppgå till i runt tal samma belopp, varav cirka 40 miljoner kronor enligt av generalpoststyrelsen lämnad beräkning anses avse gåvoskatt medan återstående 35 miljoner kronor avse arvslottsskatt och kvarlåtenskapsskatt. Den kvarlåtenskapsskatt som avser första halvåret 1948 kommer att till huvudsaklig del inflyta efter budgetårsskiftet, varför denna skatt alltså under budgetåret 1947/48 kommer att inflyta med allenast ett obetydligt belopp. För budgetåret 1948/49 anser sig riksräkenskapsverket med utgångspunkt från dessa antaganden kunna beräkna, att inkomsterna av kvarlåtenskapsskatt komma att stiga med i det närmaste 40 miljoner kronor samt att gåvoskatten i förhållande till uppbörden under budgetåret 1947/48 kommer att sjunka med cirka 30 miljoner kronor. Den avsevärda ökningen av gåvoskatten under budgetåret 1947/48 skulle alltså icke motsvara det belopp, som kvarlåtenskapsskatten väntas komma att avkasta under ett budgetår. På grund av vad sålunda anförts får riksräkenskapsverket förordas, att inkomstiteln arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt i riksstaten för budgetåret 1948/49 uppföres med ett till 85 miljoner kronor förhöjt belopp.

B e n s i n s k a t t. I fråga om bensinskatten har riksräkenskapsverket att taga hänsyn till dels tidigare utgående bensinskatt, dels ock vid innevarande års riksdag beslutad tilläggs-skatt å bensin ävensom till den tillfälliga skatt å bensin, som skall utgå för den bensin som fanns lagrad den 1 april 1948. Enligt från statens bränslekommission erhållna upplysningar kan försäljningen av bensin under tiden $\frac{1}{7}$ 1948— $\frac{30}{100}$ 1949 beräknas komma att uppgå till 700 000 kbm, vilket motsvarar en skatteintäkt av 315 miljoner kronor i bensinskatt och tilläggs-skatt å bensin. Konsumtionskattebered-

ningen har i sitt senaste utlåtande angående konsumtionsbeskattningen räknat med 725 000 kbm bensin, varå skatten skulle bli 326 miljoner kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har beräknat motsvarande inkomstbelopp till 325 miljoner kronor. Generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen har beräknat skatten å importerad respektive inom riket tillverkad bensin till 300 respektive 45 miljoner kronor eller sammanlagt 345 miljoner kronor. Under denna titel bör även redovisas tilläggsskatt å vissa för drivande av automobil använda brännoljor, av konsumtionsskatteberedningen beräknad till 13 miljoner kronor. Till dessa belopp kommer vidare tillfällig skatt å bensin, som den 1 april 1948 fanns lagrad i riket, vilken skatt kommer att uppbäras å uppboordsstämma i juli månad 1948. Inkomsten av denna skatt beräknar riksräkenskapsverket till 20 miljoner kronor. I anslutning till vad sålunda anförs förordar riksräkenskapsverket, att inkomsttiteln bensinskatt i riksstaten uppföres med 350 miljoner kronor, varav 130 miljoner kronor avser den skatt, som enligt riksstatsförslaget skall inräknas i specialbudgeten.

T u l l m e d e l beräknades i riksstatsförslaget inflyta med 220 miljoner kronor. Generaltullstyrelsen har framhållit, att importvärdet 1948/49, vilket vid den senaste inkomstberäkningen uppskattades till 3,5 miljarder kronor, numera förutsättes stiga till 4 miljarder kronor. Med hänsyn till den eftersläpning, som betingas av att den på licensgivning följande införseln ofta sker först efter en avsevärd tidrymd, torde importen för budgetåret 1948/49 kunna uppskattas till ett ännu något högre värde. Med hänsyn härtill och med beaktande även av förskjutningen av importen till förmån för sådana varuslag, som äro relativt lågt tullbelagda eller helt tullfria, har generaltullstyrelsen nu beräknat tullmedelsinkomsterna för budgetåret 1948/49 efter avdrag av restitutioner å 10 miljoner kronor till netto 240 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som ansluter sig till generaltullstyrelsens beräkningar, förordar att riksstattiteln tullmedel i riksstaten uppföres med ett till 240 miljoner kronor förhöjt belopp.

V a r u s k a t t upptogs i riksstatsförslaget till 100 miljoner kronor. Generaltullstyrelsen har nu beräknat av tullverket uppburen varuskatt och pälsvaruskatt för budgetåret 1948/49 till samma belopp som angivits i styrelsens tidigare beräkning eller 5 miljoner respektive 3 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har nu beräknat varuskatt, i vad avser inom riket tillverkad vara, till 127 miljoner kronor. Styrelsen har vidare uppskattat inkomsten av den vid innevarande års riksdag beslutade försäljningsskatten till i runt ial 15 miljoner kronor eller samma belopp, vartill denna skatt beräknats av varubeskattningskommittén. Riksräkenskapsverket förutsätter, att sistnämnda skatt skall redovisas under inkomsttiteln varuskatt. Under denna titel bör vidare redovisas kvarstående betalningar av allmän omsättnings-skatt, som för budgetåret 1948/49 kunna beräknas till cirka 10 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar, att inkomsttiteln varuskatt i riksstaten uppföres med $(5 + 3 + 127 + 15 + 10 =)$ 160 miljoner kronor.

P a p p e r s s k a t t. Konsumtionsskatteberedningen har förordat införandet av särskild beskattning av papper och papp. Förslag i ärendet har genom proposition nr 215 underställts 1948 års riksdag. Skatten skall utgå med 15 öre per kilogram och gäldas kvartalsvis på samma sätt som varuskatt. Vid import av papper och papp uttages skatten vid varornas förtullning. Konsumtionen av skattepliktigt papper och papp beräknas för nästa budgetår till 310 000 ton. Under budgetåret 1948/49 kan, om skatten skall utgå från och med den 1 juli 1948, beräknas inflyta skatt för tre kvartal med 35 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar att i riksstaten införes en särskild inkomsttitel för denna skatt, benämnd pappersskatt samt pla-

cerad närmast efter varuskatt. Inkomsttiteln synes för budgetåret 1948/49 böra beräknas till 35 miljoner kronor.

Trafikskatt. Järnvägsstyrelsen har framhållit, att trafikskatten vid av styrelsen beräknad trafikomfattning och nuvarande taxeläge kan uppskattas till 35 miljoner kronor för budgetåret 1948/49. Riksräkenskapsverket får i anslutning härtill förorda, att inkomsttiteln trafikskatt i riksstaten uppföres med ett till 35 miljoner kronor förhöjt belopp mot i riksstatsförslaget upptagna 32 miljoner kronor.

Accis å margarin och vissa andra fettvaror beräknades i statsverkspropositionerna till 18 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen och statens livsmedelskommission ha nu beräknat inkomsterna under förevarande inkomsttitel till 19,00 respektive 18,85 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar, att inkomsttiteln i fråga i riksstaten uppföres med 19 miljoner kronor.

Tobaksskatten upptogs i riksstatsförslaget till 370 miljoner kronor. Tobaksmonopolet har med framhållande av den osäkerhet som vidlåder beräkningen på grund av bland annat förändringar i tillgången på amerikanska och engelska cigaretter, nu uppskattat inkomsten av tobaksskatt under budgetåret 1948/49 till 420 miljoner kronor. Inkomstökningen överensstämmer med de beräkningar som tidigare gjorts av konsumtionsskatteberedningen i dess förslag till skattehöjning. Riksräkenskapsverket förordar, att inkomsttiteln tobaksskatt i riksstaten uppföres med 420 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker. Av de siffror som hittills äro kända angående uppbörderna av omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker framgår, dels att inkomstökningen fränsett skattehöjningen skulle bli högre än vad riksräkenskapsverket i sin senaste inkomstberäkning förutsatt och dels att konsumtionsminskningen efter den senaste skattehöjningens genomförande torde bli mindre än man tidigare räknat med. Inkomstökningen torde alltså bli högre än konsumtionsskatteberedningen beräknat. Kontrollstyrelsen har beräknat inkomsterna av denna skatt under budgetåret 1948/49 till 450 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar i anslutning härtill, att omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker i riksstaten uppföres med ett till 450 miljoner kronor förhöjt belopp.

Omsättnings- och utskänkningskatt å vin. I överensstämmelse med av kontrollstyrelsen gjord beräkning förordar riksräkenskapsverket, att omsättnings- och utskänkningskatt å vin i riksstaten uppföres med ett till 36 miljoner kronor förhöjt belopp.

Maltdrycksskatt. Maltdrycksskatten beräknades i riksstatsförslaget till 50 miljoner kronor. Denna beräkning synes nu vara låg. Konsumtionsskatteberedningen beräknar inkomstökningen genom vid innevarande års riksdag beslutad skattehöjning till 16 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har beräknat inkomsterna av denna skatt under nästa budgetår till 70 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar att inkomsttiteln i riksstaten för budgetåret 1948/49 uppföres med 70 miljoner kronor.

Skatt å läskedrycker. Denna inkomsttitel beräknades i riksstatsförslaget till 18 miljoner kronor. Konsumtionsskatteberedningen har beräknat inkomststegringen på grund av beslut vid innevarande års riksdag om skattehöjning till 10 miljoner kronor. Konsumtionen har under innevarande budgetår visat stigande tendens. Kontrollstyrelsen har beräknat inkomsterna under denna inkomsttitel för nästkommande budgetår till 30 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar att inkomsttiteln i riksstaten för budgetåret 1948/49 uppföres med 30 miljoner kronor.

Nöjesskatt. Inkomstiteln nöjesskatt skulle enligt nu kända uppgifter för nästkommande budgetår, fränsett skattehöjningen, kunna beräknas till 18 miljoner kronor eller något högre än enligt riksstatsförslaget. Konsumtionsskatteberedningen beräknar inkomstökningen på grund av vid innevarande års riksdag beslutad skattehöjning till 25 miljoner kronor. Med stöd av från länsstyrelserna erhållna uppgifter anser sig riksräkenskapsverket kunna antaga, att inkomsterna av statlig nöjesskatt efter den genomförda skattehöjningen komma att stiga med i genomsnitt 122 å 125 procent. Riksräkenskapsverket förordar, med understrykande av beräkningens osäkerhet, att inkomstiteln statlig nöjesskatt i riksstaten uppföres med avrundat 40 miljoner kronor.

I propositionen nr 286 har *departementschefen* vidare anfört bl. a. följande:

Intäkterna av de nya skatterna och skattehöjningarna beräknades i statsverkspropositionen preliminärt till 500 miljoner kronor och det totala budgetöverskottet uppskattades till 539 miljoner kronor. Såsom av det förut anförda framgår beräknas nu utgifterna komma att utvisa en nettoökning i förhållande till statsverkspropositionen på 193 miljoner kronor, varav 35 miljoner kronor hänföra sig till försvaret, 21 miljoner kronor till civilförsvaret samt 125 miljoner kronor till subventioner till jordbruket m. m. Å andra sidan har riksräkenskapsverket i sin nya beräkning av statsintäkterna under nästa budgetår uppskattat intäkterna till ett belopp som med 204 miljoner kronor överstiger de i riksstaten beräknade inkomsterna. Härtill kommer ett belopp på cirka 1 miljon kronor under inkomstiteln uppbörd i statens verksamhet enligt vad förut anförts. Därutöver torde intäkterna av bensinskatten kunna ytterligare uppräknas enär — såvitt nu kan förutses — en större import av bensin kommer att äga rum än riksräkenskapsverket vid sina kalkyler utgått från. Jag vill sålunda förorda, att bensinskatten upptas till sammanlagt 390 miljoner kronor mot av riksräkenskapsverket förordade 350 miljoner kronor. Av ökningen beräknas 15 miljoner kronor falla på den tidigare skatten, medan 25 miljoner kronor hänföra sig till den av innevarande års riksdag beslutade skattehöjningen. Mot de av riksräkenskapsverket gjorda beräkningarna i övrigt har jag ej något att erinra. Dock vill jag framhålla, att fördelningen av intäkterna av de indirekta skatterna på dels de av riksdagen innevarande år beslutade skärpningarna och dels övriga intäkter genom indirekt beskattning, kan verkställas på olika sätt och i följd därav lämna olika slutsiffror. I enlighet med vad sålunda anförts kan intäktsökningen i förhållande till statsverkspropositionen beräknas till $(204 + 1 + 40)$ 245 miljoner kronor. Då utgiftsökningen uppskattats till 193 miljoner kronor skulle budgetöverskottet komma att öka med $(245 - 193)$ 52 miljoner kronor. Det totala budgetöverskottet under budgetåret 1948/49 skulle sålunda komma att uppgå till $(539 + 52)$ 591 miljoner kronor. Såsom i propositionen nr 266 framhållits kan emellertid den ökning av bensinskatten utöver riksräkenskapsverkets beräkning på 15 miljoner kronor som hänför sig till tidigare gällande skattesatser komma att behövas tas i anspråk för att täcka uppkommande merkostnader för vägunderhållet.

Frånräknas detta belopp skulle budgetöverskottet kunna uppskattas till 576 miljoner kronor.

Såsom tidigare framhållits beräknades i statsverkspropositionen skattehöjningar inbringa ett belopp på 500 miljoner kronor. Enligt av riksräkenskapsverket verkställda och i det föregående redovisade kalkyler ha inkomstökningarna till följd av skatteskärpningarna beräknats till 485 miljoner kronor. Detta belopp skall emellertid ökas med 25 miljoner kronor i anledning av den förordade uppräknigen av bensinskatten. De nu beräknade intäkterna av de nya skatterna, 510 miljoner kronor, ansluta sig sålunda mycket nära till det i statsverkspropositionen angivna beloppet.

Innebörden av denna överbalansering av budgeten är att även huvuddelen av utgifterna på kapitalbudgeten kunna finansieras utan ny upplåning. I statsverkspropositionen beräknades det erforderliga lånemedelsbehovet för kapitalbudgeten till 343 miljoner kronor medan motsvarande belopp nu kan uppskattas till 386 miljoner kronor. Härtill kommer den beräknade reservationsmedelsförbrukningen på såväl driftbudgeten som kapitalbudgeten, vilken i statsverkspropositionen kalkylerades till 90 resp. 320 miljoner kronor. Dessa belopp synas enligt senare beräkningar något höga men sammanfattningsvis torde det totala lånebehovet under nästa budgetår kunna beräknas till ungefär samma belopp som i statsverkspropositionen eller cirka 200 miljoner kronor.

Jag framlägger i det följande förslag om att de olika inkomsttitlarna i riksstaten uppföras i enlighet med vad i det föregående anförts. Samtidigt därmed framlägger jag förslag rörande grunderna för uttagande av preliminär skatt för inkomst under nästkommande budgetår. I årets statsverksproposition utgick jag från att den statliga inkomstskatten även efter den 1 juli 1948 skulle utgå med 100 procent av grundbeloppet. Beträffande procenttalet för nästkommande budgetårs *förra* hälft vill jag erinra om att detta procenttal — jämlikt stadgande i 12 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt — skall bestämmas till samma tal som gällt för innevarande budgetårs senare hälft d. v. s. till 100. Vad åter angår nästkommande budgetårs *senare* hälft, för vilken tid procenttalet icke är i förväg bundet, har den verkställda översynen av inkomstberäkningen icke givit anledning till frångående av den i statsverkspropositionen intagna ståndpunkten. Jag förordar i enlighet härmed, att för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser den statliga inkomstskatt, som skall ingå i den preliminära skatten för budgetåret 1948/49, uttages med 100 procent av grundbeloppet såväl för budgetårets förra som för dess senare hälft.

Beträffande den slutliga inkomst- och förmögenhetsskatten på grund av 1948 års taxering vill jag erinra om att denna skatt — jämlikt bestämmelserna i 20 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, sådan nämnda paragraf lyder enligt förordningen den 31 december 1945, nr 898 — automatiskt utgår efter enahanda procenttal av grundbeloppen som gällt med avseende å motsvarande preliminära skatt för kalenderåret 1947.

Jag torde i detta sammanhang även få erinra om att värnskatt preliminärt uttagits under kalenderåret 1947. Då riksdagen på sin tid beslöt uttagande av denna skatt, förutsattes att vid innevarande års riksdag beslut skulle fattas om slutlig värnskatt på grund av 1948 års taxering. Förslag härom torde jag få anmäla senare denna dag.

I anslutning till vad departementschefen sålunda anförut har Kungl. Maj:t i oförmälda proposition nr 286 föreslagit riksdagen att besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1948/49 med 100 procent av grundbeloppet.

Vidare har Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition föreslagit riksdagen att upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1948/49 enligt en vid statsrådsprotokollet såsom *Bihang A* fogad specifikation. Denna specifikation överensstämmer med statsverkspropositionens förslag till beräkning av bevillningarna med undantag av *dels* att inkomstiteln särskild konsumtionsbeskattning, vilken i statsverkspropositionen upptagits till 450 miljoner kronor, ej medtagits i specifikationen, *dels* att i specifikationen tillkommit en ny inkomstitel benämnd pappersskatt med belopp av 35 miljoner kronor, *dels ock* att inkomsterna å följande inkomstitlar beräknats sålunda:

Preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	kronor	2 100 000 000
Kupongskatt	»	6 500 000
Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt	»	85 000 000
Bensinskatt	»	390 000 000
Tullmedel	»	240 000 000
Varuskatt	»	160 000 000
Trafikskatt	»	35 000 000
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	»	19 000 000
Tobaksskatt	»	420 000 000
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	»	450 000 000
Omsättnings- och utskänkningsskatt å vin	»	36 000 000
Maltdrycksskatt	»	70 000 000
Skatt å läskedrycker	»	30 000 000
Statlig nöjesskatt	»	40 000 000

Sammanfattningsvis må anföras, att de sålunda i propositionen nr 286 föreslagna beräkningarna av inkomsterna å de nu nämnda inkomstitlarna innebära följande *höjningar* i förhållande till statsverkspropositionens motsvarande beräkningar, nämligen preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. med 100 miljoner kronor, kupongskatt med 700 000 kronor, arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt med 10 miljoner kronor, bensinskatt med 260 miljoner kronor, tullmedel med 20 miljoner kronor, varuskatt med 60 miljoner kronor, trafikskatt med 3 miljoner kronor, accis å margarin och vissa andra fettvaror med 1 miljon kronor, tobaksskatt med

50 miljoner kronor, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med 75 miljoner kronor, omsättnings- och utskänkningsskatt å vin med 6 miljoner kronor, maltdrycksskatt med 20 miljoner kronor, skatt å läskedrycker med 12 miljoner kronor och statlig nöjesskatt med 23 miljoner kronor. De i propositionen nr 286 föreslagna beräkningarna av bevillningarna innebära således i jämförelse med beräkningarna i statsverkspropositionen — efter frånräknande av den i sistnämnda proposition upptagna inkomsttiteln särskild konsumtionsbeskattning å 450 miljoner kronor och med hänsyn tagen till den nytillkomna inkomsttiteln pappersskatt å 35 miljoner kronor — en sammanlagd höjning av 225,7 miljoner kronor.

I propositionen nr 290 till innevarande års riksdag, vilken proposition hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till förordning om värnsskatt på grund av 1948 års taxering. Utskottet har i sitt betänkande nr 58 tillstyrkt bifall till detta förslag.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av bevillningarna, får hemställa,

A) att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 286 framlagda förslag angående skatteprocenten besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1948/49 med 100 procent av grundbeloppet;

B) att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående skogsvårdsavgiften besluta, att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1948 utgå med en och en halv promille; samt

C) att bevillningarna för budgetåret 1948/49 måtte beräknas sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. . .	2 100 000 000	
Kupongskatt	6 500 000	
Utskiiftningsskatt och ersättningskatt	1 000 000	
Skogsvårdsavgifter	4 500 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	150 000	
Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt	85 000 000	

	Kronor	Kronor
Lotterivinstskatt	25 000 000	
Omsättnings- och expedi- tionsstämplar m. m.	50 000 000	2 272 150 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	80 000 000	
Bensinskatt	390 000 000	470 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	240 000 000	
Varuskatt	160 000 000	
Pappersskatt	35 000 000	
Trafikskatt	35 000 000	
Accis å silke	3 500 000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	19 000 000	
Skatt å kaffe	11 000 000	
Tobaksskatt	420 000 000	
Brännvinstillverkningsskatt .	21 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av parihandelsbolag	27 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag	30 000 000	
Omsättnings- och utskänk- ningsskatt å spritdrycker	450 000 000	
Omsättnings- och utskänk- ningsskatt å vin	36 000 000	
Maltdrycksskatt	70 000 000	
Skatt å läskedrycker	30 000 000	
Statlig nöjesskatt	40 000 000	1 627 500 000
Postverket (överskott)		15 000 000

Stockholm den 17 juni 1948.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sjödahl, Frans Ericson, Heüman, Wehtje, Ramberg, Rosander, Widner, Englund*, Niklasson* och Isaksson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Olsson i Gävle, Hagberg i Malmö, Sandberg, Orgård, Jonsson i Skedsbygd, Olson i Göteborg*, Sundström, Olofsson i Höganäs, Bladh och Larsson i Luttra.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.